

Små verkstäder - tillsynsprojekt 2010

En rapport från miljöförvaltningen

Anna Vestman

Februari 2011

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	3
1 Projektbeskrivning.....	4
1.1 Bakgrund.....	4
1.2 Syfte och mål.....	4
1.3 Genomförande och metod.....	5
1.4 Deltagare i projektet.....	5
1.5 Avgifter.....	5
2 Resultat.....	5
2.1 Resultat från tillsyn.....	5
2.2 Resultat från enkätundersökning.....	9
3 Slutsatser och åtgärder.....	9

Sammanfattning

Miljöförvaltningen genomförde under 2010 ett tillsynsprojekt med fokus på små verkstäder. Projektet var en fortsättning på den kontinuerliga tillsynen av den här typen av verksamheter och den kampanj som drevs under 2009. Som små verkstäder räknas både bil- och andra verkstäder som inte är anmälningspliktiga enligt miljöbalken. Inspektioner genomfördes på 84 verksamheter och tillsynens fokus låg på avfalls- och kemikaliehantering. Majoriteten av dessa, 88 %, var bilverkstäder. Projektet under 2010 utgick ifrån att hitta de verkstäder som i sammanhanget räknas som stora och som inte inspekterats tidigare. Med stor verkstad menas här en verksamhet som har fler än fem anställda i produktion, använder mer än 500 kg lösningsmedel årligen eller utför mer än 2000 bilvättar/år.

Samtliga verksamheter har tillsammans med den muntliga informationen vid tillsynsbesöket fått skriftlig information om exempelvis hantering av farligt avfall och kemikalier.

Ett femtiotal nya verksamheter påträffades under tillsynskampanjen och de har med andra ord inte blivit inspekterade tidigare.

Den vanligaste bristen är att kemikalier förvaras på ett sådant sätt att det finns risk för att ett läckage/spill når avlopps- eller dagvattenbrunn eller oskyddad mark. 40 % av objekten fick anmärkning angående detta. Det var också påfallande många, 21 %, som förvarade sitt farliga på ett olämpligt sätt. När det gäller märkning av kärl innehållande farligt avfall var det 35 % av verksamheterna som fick anmärkningar på den punkten. Hos de bilverkstäder som har oljeavskiljare upptäcktes att 20 % av avskiljarna inte sköttes på rätt sätt. Ofta består bristen i att oklarheten kring ansvarsfördelning mellan verkstad och fastighetsägare gjort att avskiljaren inte tömts på flera år eller att larmet inte kontrollerats. De övriga anmärkningarna beror främst på kunskapsbrist och vid rapporttillfället har de flesta rättats till. Inga förelägganden har hittills utfärdats inom kampanjen. Vi kunde se att hos de fåtal verksamheter som ingått i tidigare års tillsynskampanjer var kunskapen om hanteringen av kemikalier och avfall överlag bättre än de som aldrig tidigare inspekterats.

Många av verkstäderna, främst bilverkstäder, är små och konjunktur känsliga företag. Det gör att den information som tillsynsmyndigheten kan bidra med vid en inspektion ofta försvinner vid ägarbytet. Regelbundna tillsynskampanjer med platsbesök är därför nödvändiga för att minska risken för påverkan på miljön. Antalet verkstäder i Stockholm som inte inspekterats de senaste åren är fortfarande stort och därför kommer liknande kampanjer att bedrivas även i fortsättningen. Målsättningen är att ca 100 små verksamheter ska besökas per år vilket gör att tillsynsintervallet för en verkstad blir ungefär fem år.

Tillsynen för 2010 års kampanj har utvärderats genom en enkät som skickades ut via e-post i början av januari 2011. Svarsfrekvensen var endast 11,3 % och underlaget är därför för dåligt för att det ska gå att dra några slutsatser. Som hastigast kan dock nämnas att de flesta är nöjda med miljöförvaltningens tillgänglighet och den information som de får inför, under och efter inspektionen. Den enkät som skickas ut i samband med 2011 års kampanj kommer troligen att skickas i mer nära anslutning till att varje enskilt ärende avslutas. Förhoppningen är då att fler verksamhetsutövare ska skicka in sina svar/synpunkter.

Tillsynen av små verkstäder kommer som ett resultat av rapportens slutsatser att vara fortsatt prioriterat.

1 Projektbeskrivning

1.1 Bakgrund

Stockholm har uppskattningsvis ca 500 små verkstäder. Det rör sig om mestadels mekaniska verkstäder och bilverkstäder. Målsättningen är att dessa ska få ett tillsynsbesök ungefär vart femte år. För att klara det ska ca 100 inspektioner göras årligen. Projektet är en del av förvaltningens löpande tillsyn av miljöfarlig verksamhet och en fortsättning på tidigare års projekt riktade mot små verkstäder.

Förvaltningen hade genom bl.a. sökningar via Eniro fått kännedom om att det i kommunen fanns ett flertal stora bilverkstäder (såväl märkesverkstäder som s.k. allbilverkstäder) som aldrig fått ett tillsynsbesök. De bilverkstäderna trodde vi var av sådan storlek att de enligt taxan skulle omfattas av fast årlig tillsynsavgift. Fast årlig avgift tas ut av bilverkstäder som uppfyller minst ett av följande kriterium:

1. Har fler än fem anställda i produktion
2. Utför mer 2000 biltvättar/år
3. Förbrukar mer än 500 kg lösningsmedel/år

För att dessa företag ska få samma typ av tillsyn som sina konkurrenter så prioriterades tillsynsbesöken hos dessa, i sammanhanget, stora bilverkstäder.

Under 2011 kommer miljöförvaltningen att fortsätta inspektera små verkstäder.

1.2 Syfte och mål

- Kontrollera att miljöbalkens bestämmelser efterlevs på mindre verkstäder med tonvikt på farligt avfall och kemikalier
- Granska lösningsmedelshandlingen hos små verkstäder som utför lackering.
- Inventera för att hitta tidigare okända verksamheter och uppdatera förvaltningens ärendehanteringssystem Ecos genom att ta bort små verkstäder vars verksamhet upphört.

- Genom att inspektera och dela ut skriftlig information förbättra egenkontrollen för hanteringen och förvaring av farligt avfall och kemikalier så att riskerna för utsläpp till luft, mark och vatten minskar.
- Säkerställa likabehandling av branschens verksamhetsutövare genom att kontrollera att inklassning för fast avgift respektive timavgift är korrekt.

1.3 Genomförande och metod

Kampanjen under 2010 har, liksom kampanjen för 2009, inte fokuserat på någon speciell geografisk del av kommunen. Utgångspunkten har istället varit de bilverkstäder där miljöförvaltningen misstänkt att verksamheten omfattats av fast årlig avgift enligt taxan. Övriga verkstäder har sedan valts ut som ligger i anslutning till de här bilverkstäderna.

Inspektionerna genomfördes vid både oanmälda och föranmälda besök och tillsynen har utgått från en checklista. Nya verksamheter upptäcktes genom dörrknackning och sökning via Eniro. Efter genomgång av verksamheten presenterades resultatet för den ansvarige och eventuella åtgärder diskuterades. Inspektionsprotokoll har skickats/lämnats till varje besökt objekt.

Samtliga verksamheter har fått skriftlig information framtagen av miljöförvaltningen. Energi och transporter tas alltid upp som en diskussionspunkt.

De verksamheter som har uppgett att de har tillgång till e-post har i början av 2011 ombetts att svara på en enkät med frågor kring tillsynsbesöket och eventuell information/skrivelser som skickats ut innan och efter besöket.

1.4 Deltagare i projektet

Projektet har genomförts av Anna Vestman, Evin Saleh och Ronny Enmark på avdelningen Plan och miljö, miljöförvaltningen.

1.5 Avgifter

Tillsynen finansierades med timavgifter. I kampanjen har också ingått två verksamheter som betalar fast årlig avgift och där finansierar årsavgiften den tillsyn som bedrivits på dessa.

2 Resultat

2.1 Resultat från tillsyn

Storleken på verksamheterna inom kampanjen har oftast varit mellan en och fem anställda. Samtliga verksamheter hanterar, i varierande omfattning, kemikalier och/eller farligt avfall. Majoriteten, 88 %, av de besökta verksamheterna är bil/fordonsverkstäder.

Ett femtiotal nya verksamheter påträffades. Det konstateras även att några hade upphört och de kunde avregistreras i förvaltningens ärendehanteringssystem.

Ett av syftena med kampanjen var att fånga upp bilverkstäder vars verksamhet ska omfattas av fast årlig avgift enligt miljöbalkstaxan. Av de totalt 84 verksamheter som besöktes kommer 16 att från och med 2011 omfattas av fast årlig avgift. Nio stycken förbrukar mer än 500 kg lösningsmedel årligen, fem stycken utför mer än 2000 biltvättar/år och sju stycken har en bilverkstad med fler än fem anställda i produktionen. Dessutom uppfyller tre verksamheter kriterierna för anmälningsplikt enligt förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Den vanligaste bristen är att kemikalier förvaras på ett sådant sätt att det finns risk för att ett läckage/spill når avlopps- eller dagvattenbrunn eller oskyddad mark. 40 % av objekten fick anmärkning angående detta. Det var också påfallande många, 21 %, som förvarade sitt farliga

på ett olämpligt sätt. När det gäller märkning av kärl innehållande farligt avfall var det 35 % av verksamheterna som fick anmärkningar på den punkten. Hos de bilverkstäder som har oljeavskiljare upptäcktes att 20 % av avskiljarna inte sköttes på rätt sätt. Ofta består bristen i att oklarheten kring ansvarfördelning mellan verkstad och fastighetsägare gjort att avskiljaren inte tömts på flera år eller att larmet inte kontrollerats.

De flesta bristerna är avhjälpna vid rapporttillfället. Verksamhetsutövarna har informerats om sitt ansvar för sin verksamhet genom egenkontroll vilken i dessa fall varit otillräcklig.

Resultatet av tillsynen sammanställs i tabell 1. Ansvar för skötsel av oljeavskiljare har endast angetts i de fall där det noterats en brist i skötseln av den.

En enkät skickades ut i början av januari 2011 till de besökta verksamheter som uppgav att de hade tillgång till en e-postadress, 71 av 84. Resultatet redovisas i avsnitt 2.2.

Tabell 1. Besökta verksamheter och resultat:

Objektsnamn	Brister i märkning av farligt avfall	Brister i förvaring av farligt avfall	Brister i förvaring av kemikalier	Brister i skötsel av oljeavskiljare	Ansvar för skötsel av oljeavskiljare
Us Car O Truck Service	X				VU
EHR Motor Vespaservice					
Autoteam					VU
Bromma Bilservice				X	VU
Åsö Bilvård				X	U
AVA MC				X	VU
M.I.S Bil Service					VU
HD Motor AB					
Hammarby Verktyg & Sliperi					
Bilakuten					FÄ
Eurocar	X				FÄ
Din Bil Sätra	X	X	X		VU
Mr Cap Hammarbyhamnen			X		VU
J.A.M Bilvård			X		FÄ
Andersson Mekaniska Verkstad					
Bilia Sätra					VU
RBK Transport	X				FÄ
Bilvårdarna			X		FÄ
St Eriks gymnasium				X	VU
Södermalms bil däckservice				X	VU
BÅ Bilservice	X				VU
Däckia AB Hornsberg			X		VU
Skrapans Bilservice				X	VU
Nordwall Marin					
Tanto Bilservice		X			FÄ
Auto mec Nova	X				FÄ
Uldin & Eriksson Bilverkstad	X				FÄ
Tores Bil & AC Service	X				FÄ
Kungsholmens budbilar			X		FÄ
Auto Dani AB					
Hagsätra Bilskadecenter			X		
Lönn:s Bil och Framvagnsservice	X	X	X		FÄ
AR-Bil	X	X	X		VU
Speedy Autoservice City	X				?
Mekonomen Bilverkstad Vällingby	X	X			FÄ

Objektsnamn	Brister i märkning av farligt avfall	Brister i förvaring av farligt avfall	Brister i förvaring av kemikalier	Brister i skötsel av oljeavskiljare	Ansvar för skötsel av oljeavskiljare
Danielitos Lack Mek Plåt					
Europeiska Motor, Ropsten	X		X		VU
Görans Mekaniska Verkstad					
H-Snickerier		X	X		
Smyckesverkstaden			X		
Ummers US-center		X	X		VU
Stockholms Bil och Kaross					
Fruängens Autogarage	X	X	X		FÄ
Speedy Autoservice Fruängen			X		FÄ
Västertorps däck- och bilservice	X	X	X		VU
Sandströms Center Västberga			X		VU
BMC Transportkylservice Västberga	X	X			
MSS Bilservice	X	X	X	X	
Bromma Autorikt					FÄ
Lilith Communications	X		X		
Enskede Bil & Plåt			X		
Autocomfort Trading	X	X	X		
Alviks Biltvätt & Rekond				X	FÄ
Mekonomen Bilverkstad Globen			X		VU
Alcro-Beckers laboratorium					
LH Leif Hofmeijer					
JJD Bilservice		X	X		FÄ
Babaroga bilvård			X		FÄ
Däck & Service	X		X		FÄ
Stala Plast					
Speedy Autoservice Bandhagen					
Kindwalls skadecenter söder	X	X			
Södermalms trädgårdsmaskiner			X		
Mobility Motors/Nissanverkstad			X	X	VU
Lundblad Motorservice			X		VU
Sätra Motorcenter	X		X		VU
Wahlström Nielsen Bil	X	X	X		
Mattavellis Mekaniska Verkstad	X				
Nya Akalla Garaget				X	VU
G4S	X				VU

Objektsnamn	Brister i märkning av farligt avfall	Brister i förvaring av farligt avfall	Brister i förvaring av kemikalier	Brister i skötsel av oljeavskiljare	Ansvar för skötsel av oljeavskiljare
Kent & Daniels Trucktjänst	X	X	X		FÄ
Västberga Bilservice					
AS Däckdepå					
Bilskadespecialisten					
Sandströms Center Spånga			X		VU
AJ Bil & Motorgasservice	X		X		FÄ
Spånga bilcentrum	X	X			VU
Joppes Finmekanik					
Prima Autolack					
Audi/Din Bil Östermalm			X		VU
Essilor					
SnickeriEtt					
Hultsteins					
Autoexpo Kista	X	X			VU

X innebär att verksamheten fått ett påpekande eller en anmärkning under aktuell rubrik.

U innebär att frågan om ansvar är under utredning.

2.2 Resultat från enkätundersökning

De verksamhetsutövare som besvarat enkäten har överlag varit nöjda med den information de fått om inför, under och efter inspektionen. De allra flesta anser också att det varit lätt att komma i kontakt med miljöförvaltningen. Eftersom svarsfrekvensen var mycket låg, endast 11 %, är det svårt att dra några långtgående slutsatser från enkätsvaren och de redovisas därför inte i detalj.

3 Slutsatser och åtgärder

Verksamheterna som besökts är i de flesta fall små men alla hanterar kemikalier och farligt avfall. Många har brister i sin hantering av kemikalier och farligt avfall. Egenkontrollen är i dessa fall otillräcklig men bristerna i egenkontrollen och i hantering/förvaring är i de flesta fall enkla att rätta till. Tillsynen leder till att många brister avhjälpas och därmed minskar riskerna för miljöpåverkan på mark, luft och vatten i Stockholm.

Vi vet inte hur stora mängder kemikalier och farligt avfall som verkstäderna i Stockholm tillsammans hanterar årligen, men det är betydande mängder. Riskerna för påverkan på miljön genom läckage och andra utsläpp är stor. För att förebygga detta måste förvaringen ske på ett betryggande sätt.

Ett fåtal av de besökta verksamheterna har ingått i tidigare års tillsynskampanjer. Där kunde vi se att kunskapen om hur kemikalier och avfall ska hanteras överlag var bättre än de som inte inspekterats tidigare. Många av verkstäderna, främst bilverkstäder, är små och

konjunktur känsliga företag. Det gör att den information som tillsynsmyndigheten kan bidra med vid en inspektion ofta försvinner vid ägarbytet. Regelbundna tillsynskampanjer med platsbesök är därför nödvändiga för att minska risken för påverkan på miljön. Antalet verkstäder i Stockholm som inte inspekterats de senaste åren är fortfarande stort och därför kommer liknande kampanjer att bedrivas även i fortsättningen. Målsättningen är att ca 100 små verksamheter ska besökas per år vilket gör att tillsynsintervallet för en verkstad blir ungefär fem år.

Kommunfullmäktige har beslutat om en ny taxa och från och med 1 januari 2011 tar miljöförvaltningen ut en fast årlig avgift som baseras på alla typer av miljöfarlig verksamhet som ett objekt omfattas av. Det betyder att en lackeringsfirma som dessutom har bilservice och biltvätt får betala även de för de två sistnämnda verksamheterna, dock med en viss reduktion. Storleken på reduktionen anpassas efter varje tillsynsobjekt.

Svarsfrekvensen på tillsynsenkäten var mycket låg och det kan bero på att det hunnit gå lång tid mellan själva inspektionstillfället och utskicket av enkäten. För tillsynskampanjen 2011 kan det därför bli aktuellt att skicka ut enkäten i samband med att varje enskilt ärende avslutas/debiteras.

Resultatet från denna kampanj delges deltagande verksamheter, Stockholm Vatten, Trafik- och renhållningsnämnden samt branschföreningar.